

— **Česko vseučilišče v Pragi.** Šolskega leta 1907./1908. je bilo v prvem polletju 3949, v drugem 4210 slušateljev. Po narodnosti je bilo: Čehov 3828, Slovencev 75, Hrvatov in Srbov v I. polletju 26, v II. polletju zaradi emigracije iz Zagreba 705, Bolgarov 10, Poljakov 7, Rusov 7, Malorusov 4, Armenci 3 in Nemcev 9. Neslovanov je bilo 12, Slovanov 4198. Tudi na česki tehniki v Pragi se nahaja mnogo slovenskih dijakov, tako da se Prago s pravico more nazvati slovenskim vseučiliščem. — Konec leta 1908. je bilo 149 Slovencev, in sicer 111 pravnikov, 4 filozofov, 4 medicincev, 20 tehnikov, 8 trg. akademikov, 2 umet. akademika.

— **Ruska дума** je v prvem in drugem branju sprejela zakonski načrt za ustanovitev vseučilišča v Saratovu.

— **Slovensko vseučiliško vprašanje.** V proračunskem odseku se je razpravljalo o proračunu notranjega ministristva, potem naučnega. Vršila so se pogajanja med zastopniki slovenskih strank, da se stavijo resolucije za ustanovitev novih univerz, med katerimi so: drugo česko vseučilišče, slovensko vseučilišče v Ljubljani, rusinsko vseučilišče, laško vseučilišče in izpopolnitev poljskih vseučilišč. Upati je, da se doseže kompromis, da bodo vse slovenske stranke glasovale za resolucijo ter je mogoče, da se doseže večina. — „Slovenska Jednota“ pa je sklenila, da v proračunskem odseku pri posvetovanju o naučnem ministristvu ne vložijo nobenih resolucij, ne za česko univerzo na Moravskem, ne za slovensko v Ljubljani, to pa zaradi tega, ker smetajo lanske glasovanje proračunskega odseka za moravsko vseučilišče za obvezno in ker noče vnovič prosjati poljske pomoči.

— **Vprašanje novih nemških vseučilišč.** „Nene Freie Presse“ doznaja iz nemških parlamentarnih krogov, da bodo nemške glasovale proti česki univerzi na Moravskem, češ, da bi imela omenjena univerza služiti katoliškemu namenom. Glede rusinske gimnazije bodo zavzele nemške stranke isto stališče, kakor Poljaki. Poljski klub še ni napravil končnega sklepa, vendar se zdi, da ne stoji na stališču popolne negacije. — Glede slovenskega vseučilišča pravijo nemški poslanci, da niso dani predpogoji zanje, ker se ni dovolj razvito slovensko srednje šolstvo, in bi torej bodoča slovenska univerza ne imela dovolj slušateljev. Manjkale bi pa tudi učne osebe in potrebna učila. Zato so nemške stranke v vsakem slučaju proti ustanovitvi slovenskega vseučilišča. Ustanovitvi italijanske univerze na Dunaju poslanci ne bodo nasprotovali.

— **Napad učitelja na šolskega ravnatelja.** Na ljudski šoli v Portici v Rimu je med poukom izprožil učitelj 4 strele na ravnatelja, ki je predlagal njegovo premestitev. Strela niso zadeli. Učencev se je polotil nepopisen strah in mnogo jih je omedlelo. Napadalec so zaprli.

— **Italijanska univerza.** „Reichspost“ poroča: Doznajemo, da začne na podlagi dogovora med vlado in strankami večina takoj po proračunski razpravi o italijanski univerzi na Dunaju. Vlada je sprejela v prvotni načrt še določbo, da se za „sedaj“ osnuje univerza na Dunaju, kar naj bi bila nekaka tolažba za Italijane, ki bodo imeli na ta način še vedno upanje, da se polagoma vendarle prenese z Dunaja v Trst.

— **Manifestacija proti obisku šolarških maš.** Mestno zastopstvo v Gabloncu na Češkem je sklenilo v svoji seji, da se proti odloku okr. šol. sveta, po katerem bi se morali šolarji trikrat na teden pred poukom udeležiti šolarške maše, priredi javna manifestacija in pošlje ugovor deželnemu šolskemu svetu.

Naročajte in širite naš list!

Raznoterosti.

× **Na Niagari** se je nagromadilo toliko ledu, da je vsa okolica v nevarnosti, ako se vdeta nasip in jez velikanskemu pritisku. Prebivalstvo kraja Niagare in Learseona je v velikih skrbih. Pionirji poizkušajo prestreliti jez na več krajih. Led prihaja iz velikih jezer. Take velikanske množice ledu dosedaj še niso opazili na reki Niagari.

× **Do kdaj bo še svet?** — Dr. Chamberlain, profesor na vseučilišču v Čikagi, trdi, da bo naš svet obstal še najmanj sto milijonov let.

× **Razstava proti pijančevanju.** V Ženevi so otvorili razstavo, v kateri se nazorno predočijo vse slabe posledice pijančevanja in popivanja. Poleg tega je na razstavi veliko knjig, ki opisujejo telesni, duševni in gospodarski nazadek pijanca. Posebno zanimivi so kriminalnostistični podatki. Glasom statistike se pije največ na Francoskem, potem v Švici, najmanj pa na Finskem in v Norvegiji. Vendar se opaža, da popivanje v Švici razmerno ponehava, v kljub temu, da se še vedno izda na leto približno 300 milijonov frankov za opojne pijače, za mleko in kruh pa 200 milijonov. Že v letu 1903 je bilo v tej mali državi skoro 24.000 gostilnic. V švicarskih ječah je 40% zločincev, ki so zakrivali zločin priznane pijani. Za to res zanimivo razstavo napravljajo ne-

umorno dalekosežne objave in pošiljajo posebna porabila tudi šolam, ki naj bi poslale učence, katerim je dovoljena znatno znižana vozna, obiskat razstavo, da bi še kot mladi uvideli in spoznali grozne posledice za narod, če se vdata ljudje popivanju in pijančevanju.

× **Največji vodni rezervar** bo otvoril meseca majnika londonski župan ob priliki slovesnega prevzeta razširjenega londonskega vodovoda. Rezervar, katerega je sezidal Metropolitan Whator Board v Henar Osku bo držal 254.250.000 l vode ter jo dajal za 1.750.000 prebivalcev.

× **Solzeče drevje.** Na Kanadskih otočkih raste med grmičevjem neke vrste drevje, ki spada v vrsto lavorjev ter ima lastnost, da kapajo iz gostega listja neprestano kapljice, čiste kot biser, ki se nabirajo med neprestanim šumenjem in žuborenjem okolo drevesa v malih tolmunčkih. Prebivalci imenujejo ta lepa drevesa solzeče drevje.

× **Kako angleška vlada počasti časnike?** Ministristvo mornarice pripravlja veliko svečanost na čast angleškim časnika-jem, ki bodo imeli meseca junija svoj kongres. V luki Spithead bo 10. junija velika parada vojnega brodeva druge in tretje armade in tobe 68 bojnih ladij in 55 spremljevalk.

× **Šola za ljubezen.** V Novem Jorku so ustanovili šolo, kjer uče mlade moške dopisovanja ljubezenskih pisem. Ustanovniki so mnenja, da naseljencem iz Evrope zaradi neznanja jezika ni mogoče tolmačiti svojih čuvstev napram Američankam. Za pet dolarjev jih nauče pisati več prav dobro sestavljenih pisem. Ta „šola“ se peča tudi s tem, da seznanja gospode, ki se žele poročiti, s primernimi gospodičami.

× **Kokošje mesto.** 80 kilometrov od San Franciscu proti severu je mestice Petaluma, ki ima 6000 prebivalcev in 1 milijon kokoši. Vsako leto prodajo meščani 190 milijonov jajc.

× **Slonova koža za preproge.** V Ameriki uporabljajo slonovo kožo za preproge. Ustrojijo jo na poseben način, da popolnoma ohrani naravno barvo in gube. To je najtrpežnejša koža, ki je dosedaj znana.

× **Knjižnica v Jildiz-Kiosku.** Ta sultanova palača bo, kakor poročajo iz Carigrada, dostopna ljudstvu in posebno še ena najdragocenejših knjižnic, v kateri so stari grški, arabski in perzijski rokopisi, ki so jih nabirali v 14. stoletju grški samostani in katerih se je Abdul Hamid kratko malo polastil in jih s tem seveda otegnil zgodovinskim raziskovalcem.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

V soboto, dne 19. junija t. l. ob 1/2 9. uri zvečer

≡ v „Sokolski dvorani“ v Kranju ≡

KONCERT

na korist „Učiteljskemu konviktu“.

Sodelujejo:

gospa Anica Pirnatova (mezzo-sopran), gospod Karel Mahkota (bariton), gospod Oskar Dev (klavir), gospod Stanko Sajovic (gostil), godbeni klub „Sloga“, pevski zbor „Narodne čitalnice“ □ v Kranju in učiteljstvo kranjskega okraja. □

VZPORED:

- G. Verdi: Overtura k operi „Rigoletto“. Orkester.
- A. Foerster: „Ljubica“. Mešan zbor.
- a) Dr. B. Ipavec: „Če na poljane rosa pada.“ } Sopran-solo s spremlj. klavirja.
b) J. Hatze: „Pastir.“
- Jak. Aljaž: „Na dan“. Moški zbor z bariton-solo.
- H. Wieniarovski: „Legenda“ za gosli in klavir.
- Dr. A. Dvořak: „Prstan“. Dvoglasen ženski zbor s spremljevanjem klavirja.
- E. Adamič: „Zaman pod oknom“. Mešan zbor.
- a) P. H. Sattner: „Zaostali ptiči.“ } Bariton-solo s spremljevanjem klavirja.
b) P. Čajkovskij: Arija kneza Gremina iz opere „Onjegin“.
- H. V. Vogrič: „Lahko noč“. Moški zbor.
- B. Smetana: Zbor vaščanov iz opere „Prodana nevesta“. Mešan zbor s spremljevanjem orkestra.

Začetek ob 1/2 9. uri, konec ob 10. uri zvečer.

Blagajna se odpre ob 1/2 8. uri zvečer.

Cene prostorom: Sedeži po 1 K, stojišča po 60 vin., za dijake po 30 vinarjev.

Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

Listnica uredništva.

M. S. v. Ž.: Obrnite se na naslov: Fran Burger, mizarški mojster v Spodnji Šiški. — Z. T. na P.: Vprašate nas: Ali je po poroki, ki se vrši popoldne in v noč, učitelj dolžan poučevati drugi dan? 2. Ali je učitelj dolžan poučevati tisti dan, ko leži na mrtvaškem odru oče, mati, žena ali otrok in je tisti dan mrlje pokopan? — Odgovorjamo: Ali mislite učiteljevo pokoro? No, potem se pač lahko oprostite za prihodnji dan s tem, da to kratkoma javi šolskemu vodstvu. — Odgovor na drugo vprašanje: Ne! Tudi učitelj je človek. In če s človeškega stališča je čisto nemogoče, da bi mogel ob takim žalostnem slučaju človek poučevati. Ako pa kdo kaj takega od učitelja zahteva, je živina! — Teh določb ni sicer nikjer v zakonu, pa so v sre in razumu! —

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1478/L. Štajersko. 95 1—1
Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. namesti se služba učiteljice s rednimi dohodki po III. krajnem razredu stalno.
Redno opremljene prošnje vpsolati je krajnemu šolskemu svetu pri Sv. Jakobu v Slov. gor. do 15. junija 1909.
Dokazati je usposobljenost iz obeh deželnih jezikov.
Krajni šolski svet da eno prosto sobo in 1 seženj drv.
Okrajni šolski svet v Mariboru, 1909, dne 2. majnika 1909.

Št. 752/IL. 96 1—1
Na šestrazredni ljudski šoli v Poličanah namesti se služba učiteljice s rednimi dohodki po III. krajnem razredu in sicer stalno.
Redno opremljene prošnje vpsolati je krajnemu šolskemu svetu Poličane do 15. junija 1909.
Dokazati je usposobljenost iz obeh deželnih jezikov.
Okrajni šolski svet v Slov. Bistrici, 1909, dne 3. majnika 1909.

Goriško. 97 1—1
Na zasebni ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Krmini na Goriškem, ki se razširi z novim šolskim letom v dvorazrednico, se razpisuje definitivno nadučiteljsko mesto s sledečimi prejemki: plače letno 1400 K, naravno stanovanje oziroma stanarine 300 K, opravilne doklade 150 K.
Prosilci naj svoje, s potrebnimi izpričevali opremljene prošnje predložijo vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani do 15. junija 1909. — Pripominja se, da imajo prednost oni prosilci, ki so zmožni tudi italijanščine.
Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 26. maja 1909.

Nasim rodbinam priporočamo 14
- Kolinsko cikorijo -

Slavnemu učiteljstvu se priporoča stara in znana gostilna pri

„Zlati ribi“

Izborna kuhinja in klet. — Vsak petek raki in sveže morske ribe.

Za obilni obisk se priporoča
M. Rozman.
34 12—6

Slavnemu občinstvu se naznanja, da se dobi vsak dan svež
sladoled
vsake vrste v
kavarni „Prešern“
v Ljubljani.

Slaščičarna in pekarija

Jakob Zalaznik

Stari trg 21 22 8—6
Mestni trg 6 - Sv. Petra cesta 26

V poletnih mesecih

sladoled in ledena kava.

KAVARNA.
— Telefon št. 194. —

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem
poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd. 11 26—12

Pišite po vzorce!
V. J. Havliček a bratr
v Poděbradech na Češkem

izvozni dom platnena in modnega blaga priporoča splošno priznane in pohvaljene kakovosti

modnega blaga volnena in pralnega za dame in gospode, platna, damasta, prtiče, brisače. zefiri oblačila. sigurno stalnobarvnih pre- zefiri oblačila. krasnih modernih vzorcev. cene. — Kraina izbora. —
Opreme za neveste za nizke, stalne cene. — Kraina izbora. —
Samo pri nas vse pristno.

Mnogo pohvalnie. Narodila za več nego 15 K pošiljamo poštine prosto. Zavitek s 40 metri ostankov okusno sortiranih za 18 K proti povzetju. Pišite po vzorce! 9 21—12

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikska tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 36 52 19

Najboljše orgelj-harmonije obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR & Komp.,
Kraljevi gradec št. 120 (Česko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Špecialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, sifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezanine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

6g. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

Kolodvorske ulice št. 8.
23 42—22